Vogelwerkgroep

't Hökske

Jaarverslag 2024

Voorwoord

Beste lezer,

Met trots mag ik u het jaarboek presenteren van Vogelwerkgroep ’t Hökske van het jaar 2024. Het is voor mij de eerste keer in 29 jaar dat ik het voorwoord mag schrijven.

In februari 2024 heb ik de voorzittershamer overgenomen van John Raedts. John vond het na 7 jaar tijd voor iets anders en heeft de bestuursfunctie van penningmeester overgenomen van Mariet Peeters, die ook na 7 jaar heeft besloten om te stoppen als penningmeester. Mariet en John nogmaals bedankt voor jullie inzet binnen de Vogelwerkgroep en hoop dat we hier nog vele jaren gebruik van mogen maken. Jan Peeters heeft de plek van Mariet ingenomen.

Ook wil ik natuurlijk onze sponsoren bedanken. Dankzij jullie is het een stuk makkelijker om aan onze projecten te werken en deze voort te kunnen zetten.

In de 29 jaar dat ik bij deze vereniging ben weet ik natuurlijk heel goed hoe belangrijk de vrijwilligers zijn. De vereniging draait op deze vrijwilligers en iedereen draagt zijn steentje bij.

En wat nog belangrijker is dat iedereen elkaar in zijn waarde laat, of je nu wel of geen verstand hebt van vogels, iedereen hoort er gewoon bij. Dit is toch de kracht van onze club.

2024 had een extreem nat voorjaar, naar mijn weten is het nog nooit zo nat geweest. Bij de meeste projecten hebben we hier toch wel last van gehad, bedenk de BMP projecten waar de meeste mensen niet overal konden lopen omdat het zo nat was en daarom niet alles goed hebben kunnen tellen. Maar dat lezen jullie nog wel in de verslagen van de des betreffende projecten.

Dan wil ik alle leden bedanken voor hun bijdrage afgelopen jaar, iedereen draagt toch zijn steentje bij.

Verder wens ik iedereen veel lees en kijk plezier.

Hans-Peter Uebelgünn

Informatie over de vogelwerkgroep.

Algemeen
Vogelwerkgroep "t Hökske
Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Venlo onder nr: 12053444

Bestuur.
Hans-Peter Uebelgünn Voorzitter en 2e Secretaris
Ton Hagens Secretaris
John Raedts Penningmeester en Vice voorzitter
Jan Peeters Lid
Geert Lamers Tweede penningmeester

Secretariaat.
Vogelwerkgroep ’t Hökske t.a.v
T. Hagens van Mirlaerstraat 11 5961
SK Horst.
Tel: 077-3983297
Mobiel: 06-14391402

Penningmeester
Banknummer NL37 RABO 0358 8014 19 t.n.v.
Vogelwerkgroep 't Hökske

Contributie.
Lidmaatschap per jaar is 25,00 euro per jaar
Voor meerdere gezinsleden 5 euro per jaar
Jeugdleden 2,50 euro per jaar
Jeugdleden zijn zij die op 1 januari van het boekjaar de leeftijd van 17 jaar nog niet bereikt hebben
Betaling contributie voor april van het betreffende jaar

Jaarverslag over 2024 van vogelwerkgroep ’t Hökske.

De jaren gaan snel en als secretaris van onze werkgroep mag ik u weer als eerste veel plezier wensen met het lezen van dit verslag. Als vogelwerkgroep zijn wij weer met veel projecten bezig geweest in 2024. U kunt de resultaten op uw gemak nalezen in dit verslag en mochten er vragen zijn neem dan gerust contact met ons op. Kijk ook vooral op onze website www.vogelwerkgroephokske.nl hier kunt u ook contact met ons opnemen als u vragen of opmerkingen heeft.

Nogmaals veel plezier en kijkgenot

Met vriendelijke groet, Ton Hagens secretaris vwg ‘t Hökske

Bestuurswisseling in 2024.

In het bestuur zijn de onderstaande veranderingen doorgevoerd:

John Raedts was voorzitter nu penningmeester

Jan Peeters is nieuw bestuurslid geworden

Ton Hagens bleef secretaris

Hans-Peter Uebelgünn als 2e secretaris is nu voorzitter

Geert Lamers blijft 2e penningmeester.

Mariet Peeters heeft als penningmeester het bestuur verlaten. Mariet bedankt voor de inzet. Als club staan wij er financieel er nog prima voor.

Leden bestand.

Het jaar 2024 begon met 44 leden. Tijdens het lopende jaar hebben zich 3 nieuwe leden aangemeld. Aan het eind van het jaar 2024 is het leden aantal gestegen tot 47 personen. Namens de vogelwerkgroep heet ik deze mensen hartelijk welkom binnen onze club. Wij hebben nog steeds geen ledenstop dus kent u nog iemand die interesse heeft? Laat het ons weten want iedereen is nog steeds welkom.

Projecten.

Bosuilen : André Seijkens met hulp van Geert Lamers en Jos Billekens.

Steenuilen: Ton Hagens met Marcel Hendriks, Aad van Leeuwen en Wim Nabben.

Kerkuilen: Ralf Bovee met Jos Billekens en Hans Appeldoorn en Koos Hermens en Per Billekens en Gerard Roes.

Nestkasten div. vogels op Gelderheide: Gerda en Geert Raedts.

Watervogeltelling op de Maas: Noud Janssen, André Seijkens, Jan Peeters, Jan Houwen hebben met behulp van verschillende andere leden zoals Jos Wijnen, Aad van Leeuwen.

Trekvogeltellingen: Hans-Peter Uebelgünn, Geert Lamers, Jan Peeters, Geert Custers, Jan Houwen

Huiszwaluwen tellingen : Hans Peter Uebelgünn coördineert met diverse tellers in diverse dorpen van ons werkgebied.

Nachtzwaluw telling Schadijkerheide en Schuitwater: Jan Peeters met Walter Jansen en verschillende andere mensen.

Oeverzwaluwen: Mart van Enckevort. Andre Seijkens
In de Diepeling worden de wanden vlak. Gegevens via Hans-Peter Uebelgünn

BMP: Jan P. en Mariet Peeters (’t Ham), Geert en Gerda Raedts (Heesbeemd), Hans-Peter Uebelgunn (Mariapeel), John Raedts en Noud Janssen (Elsbeemd), Geert Custers en Jan Houwen (Castenraysevennen)

Golfhorst: Hans Appeldoorn en Jos Billekens. Hulp van Jan Peeters en Noud Janssen

Aalscholvers Mariapeel: André Seijkens. Controle is moeilijk, het moet hard vriezen om bij nestplek te komen.

PR, educatie en markten.

Buiten onze twee wekelijkse stukjes in ’t Klökske en ook op onze site hebben wij in 2024 veel publieke activiteiten gehad. Variërend van onze eigen vogel infodag in maart tot de traditionele kerstwandeling op de 2e kerstdag. Maar ook de lezing over de oehoe en de nachtzwaluw excursie werden goed bezocht. Aan educatie hebben weer de in het najaar en voorjaar de vogelherkenningscursussen plaats gevonden. Hieronder staan enkele activiteiten verder uitgewerkt.

Op 24 maart vond onze Vogelwerkgroep Infodag plaats. In twee zalen in De Wingerd presenteerden wij ons als vogelwerkgroep. Een zaal waarin via stands van onze werkgroepen en sponsoren mensen uit konden leggen waar wij ons mee bezig houden. Hier kon men, onder genot van koffie, kijken naar een doorlopende fotopresentatie van vogels en actiefoto’s in het veld. Ook de kinderen werden beziggehouden met o.a. een tekenwedstrijd. Uit de tekeningen kwamen uiteindelijk twee winnaars naar voren die beiden een memory spel of vogelboekje kregen. Volwassenen konden mee doen met een “raad het aantal vogels” vraag. Men kon een gok doen naar het aantal vogels die in één groep op een foto vlogen. Ook hierbij kwam er uiteindelijk een winnaar naar voren die een vogelgids in ontvangst mocht nemen. In de tweede zaal werden aan de hand van een PowerPoint presentatie lezingen gehouden over onze projecten. Hier werd uitleg gegeven over hoe onze projecten in elkaar steken en waarom wij dit doen. De 5-tal presentaties, van Nestkast- tot uilen project, werden goed bezocht. Bezoekers gaven aan dat zij niet wisten dat wij zoveel deden en op een “professionele“ manier. Ruim 100 personen hebben onze infodag bezocht en als tevreden organisatie is er afgesproken om meer van dit soort activiteiten te organiseren. De excursie, later in de tijd, die verbonden was aan deze dag, werd door 14 niet leden bezocht.

De excursies en wandeling met Kerst en Pasen werden goed bezocht. Samen met Aan De Drift hebben wij de wandeling op 2e Paasdag georganiseerd. Met ongeveer 20 personen zijn wij aan de wandel geweest in De Heere Peel. Ondanks het regenachtige weer een mooie wandeling en opkomst. Op 2e Kerstdag hebben wij de Mariapeel bezocht. Het was mistig en veel vogels hebben wij dan ook niet gezien, wel gehoord, maar dat mocht de pret niet drukken. Aansluitend konden de wandelaars genieten van koffie, thee en andere warme dranken in de jachthut. Het blijven tradities die wij er zeker wel in willen houden.

Al jaren organiseren wij twee vogelherkenningcursussen en ook dit jaar was dit het geval. De voorjaarcursus werd succesvol afgesloten met 21 cursisten. De najaar cursus werd door 15 personen gevolgd. Behalve de theorie avonden zijn beide groepen verschillende keren met ervaren vogellaars op stap geweest. Wij wensen alle geslaagde cursisten mooie vogel ervaringen.

Nog een publieksactiviteit is de nachtzwaluw wandeling. In juni zijn wij met 12 anderen een avond op stap geweest in de Schadijkerbossen. Het open stuk, waar de schapen lopen, is ook het broed territorium van de Nachtzwaluw. Deze vogel laat zich in de schemer mooi horen door een ratelend geluid. Hier mee lokt het de dames die daar op reageren. Altijd een fascinerende belevenis.

Elk jaar komen er wel verzoeken om samenwerking. Dus op verzoek van museum De Locht in Melderslo hebben wij weer met een drietal leden meegeholpen met het timmeren nestkasten. Hier hebben wij samen met kinderen ruim 25 kasten in elkaar gezet en de nieuwe bezitters adviezen meegegeven waar en op welke manier de kast opgehangen kan worden.

Ook de Groengroep uit Sevenum vroeg of wij tijdens de Nacht van de Nacht een verhaal konden houden over vogels in de nacht. Meer dan 100 mensen zijn door het verhaal van twee van onze leden een beetje wijzer geworden over welke vogels er in de nacht actief zijn. Een mooie opkomst.

In september organiseerde de Wingerd een dag voor de clubs die bij hen vergaderen etc. Omdat wij bij hen vergaderen waren wij ook aanwezig met een stand om onze activiteiten voor het voetlicht te brengen. Helaas was het niet erg druk maar die mensen die aanwezig waren konden wij prima uitleggen wat wij doen.

Onze doelstellingen als vogelwerkgroep is het geven van advies, doen wij aan bescherming en het geven van educatie. Toen er in het voorjaar in de media de discussie ontspon over het wel of niet foto’s maken van vogels heeft onze voorzitter Hans-Peter Uebelgünn zich in de discussie gemengd. Tijdens een tv interview, door omroep Horst aan de Maas, gaf hij aan dat het maken van foto’s van vogels prima is zolang je de dieren niet verstoord in hun habitat. Dus foto’s vanaf het wandelpad mag maar ga niet het veld in, ook het maken van foto’s van nesten is uit den boze. Wij zien jammer genoeg regelmatig in het veld, of door geplaatste foto’s in socialmedia dat mensen het veld in gaan of dit gedaan moeten hebben. Niet doen is ons dringend verzoek.

Een mooi voorbeeld van educatie is de door ons georganiseerde Vogel Infodag, zie hierboven, maar zeker ook de lezing over de oehoe. In oktober gaf Scipio van Lierop een lezing over deze imposante vogel in De Wingerd. Bijna 60 mensen waren aanwezig bij zijn verhaal. Een mooi verhaal over het oprukken van deze uil in ons land konden de aanwezigen als kennis mee naar huis nemen. De oehoe is aan een indrukwekkende opmars bezig, het aantal broedplaatsen neemt snel toe. De oehoe is de grootste uil die wij in Nederland hebben dus op zijn menu staan dieren, dus ook vogels, die kleiner zijn dan hem. Of de populatie van de andere uilensoorten hier blij mee zijn is dan natuurlijk de vraag.

Ook activiteiten voor onze leden zelf worden niet vergeten. Zo organiseerden wij in het voorjaar weer ons vogelweekend.

Het gezelschap van vogelweekend 2024.

Dit jaar bracht dit ons naar Texel. Dit eiland is een prachtige plek om verschillende dagen met vogelaars op te trekken. Behalve veel op stap zijn om vogels te spotten zijn het ook leuke gezellige dagen waar er lekker gebarbecued wordt en een biertje gedronken wordt. Om goed beschermt te zijn tegen de kou zijn wij dit jaar gekleed in onze mooie jassen met opdruk van onze naam en logo. Dit scheelt ons tijd om niet steeds uit te moeten leggen wie wij zijn en wat wij aan het doen zijn.

In oktober zijn enkele van onze leden op de boot gestapt en zijn de zee op gevaren om vogels te spotten. Het was een rustige dag op zee maar het aantal bijzondere vogels waar ze op hoopte was minder.

Tot slot, als u denkt “ lijkt mij een leuke club, daar zou ik meer van willen weten” neem dan contact met ons op via onze website www.vogelwerkgroephokske.nl

Met vriendelijke groet, Ton Hagens

Secretaris Vogelwerkgroep ‘t Hökske

Sponsoren en bedrijven waarmee wij mee samenwerken

De plaats waar wij ons hout halen voor het maken van de nestkasten

houtzagerij BROUWERS

bouwen met hout begint bij ons

www.houtzagerijbrouwers.nl

Venrayseweg 65 5961 AE Horst 077-398197

Houtzagerij Brouwers | bouwen met hout begint bij ons

Partner bij de Paaswandeling elk jaar

Aan de Drift | natuurlijk educatief pannenkoeken bosbrasserie

Lorbaan 9A 5966 PG America. 06-3784630

info@aandedrift.nl

Onze huidige vergaderlocatie.

Maasbreeseweg 2 5975 BN Sevenum

De WingerdDe Wingerd Sevenum - Thoes in Zaerum

Leverancier van onze werkjassen

Handelstraat 6 5961 PV Horst 077 399 9111

Groeikracht voor ondernemers | Mertens Groep

Leverancier van onze poloshirts

Het Erf 17 5975 RN Sevenum 077-4678888

www.logoproducts.nl – Bedrukken van kleding, promotiemateriaal en relatiegeschenken

Jaarverslag Steenuilen 2024

Dit jaar was het een slecht steenuilenjaar door het natte voorjaar en daardoor weinig voedselaanbod. Jammer. Maar toch hebben we onze kasten kunnen bezoeken of er activiteiten van de steenuil waren en zelfs 48 kasten van de 51 gecontroleerd. In het voorjaar hebben wij door middel van het sturen van een mail, aan de eigenaars van de erven waar de kasten hangen, gevraagd of er activiteiten waren. Na een positief bericht zijn we de kasten gaan controleren op legsels. We hebben er 19 legsels mogen zien waarvan er 15 helemaal zijn gelukt en daar 39 jonge steenuiltjes zijn uitgevlogen. De bewoners van de erven waar onze kasten zijn geplaatst hebben allemaal zeer positief gereageerd op onze lievelingsvogels. Vaak hebben we ze gefeliciteerd met de geboorte van de uiltjes: beschuit met muisjes Helaas zijn er 4 legsels mislukt.

Volgend jaar hopen we op een beter voorjaar en daardoor meer legsels en meer uitgevlogen steenuiltjes.

Groeten van Wim, Aad, Ton en Marcel

Foto: Jonge net uitgevlogen Steenuil Foto: Marcel Hendriks

Overzicht steenuilen van 2005 tot 2024							
Jaar	Aantal kasten	aantal legsel	mislukt	Aantal jongen	WA	GA	rest
2005	1			0			
2006	2	2		8 waarvan 4 dood na uitvliegen			
2007	12	7		18			
2008	17	9		23			
2009	17?	5		9			
2010	17?	2		3			
2011	17?	5		17			
2012	17?	5		17			
2013	34	3		6			
2014	34	8		21			
2015	37	7		14			
2016	37	11		?			
2017	43	6		18			
2018	43	11		37			
2019	50	12		36		22	
2020	48	10		19		23	
Geen controle door Corona							
2021	59	16		57		27	11
2022	57	13		37	9	27	8
2023	56	23		74		26	7
2024	51	19	4	39	3	29	11

GA – Geen activiteiten GC – Geen controle plaats gevonden WA- Wel activiteiten maar geen legsel

BMP Castenrayse Vennen

Dit jaar hebben we voor het 3e jaar op rij met 3 personen, te weten Jan Houwen, Hendrik-Jan van Telgen en Geert Custers de Castenrayse Vennen geïnventariseerd.

In totaal hebben we dit jaar 17 volledige rondes door het gebied gelopen, waarvan 13 vroege ochtend tellingen en 4 avondtellingen. Dit jaar hebben we helaas geen Bosuil waargenomen in het gebied. Door de werkzaamheden was de locatie van de bosuilenkast niet meer optimaal en deze is daarom afgelopen winter verplaatst naar een betere plaats zodat deze hopelijk in de toekomst weer bewoond wordt.

Ondanks dat we wel een Waterral, Grote Gele Kwikstaart en meerdere Fitissen hebben waargenomen, hebben deze niet geresulteerd in een territorium. Wel hebben we dit jaar het nest van een IJsvogel gevonden en hebben we na vele jaren van afwezigheid weer enkele territoria van Bosrietzangers.

Hieronder een overzichtskaartje van het gebied zoals het er na de werkzaamheden van 2021 uitziet met de verlegde Lollebeek.

Totaal aantal territoria Castenrayse Vennen

		2013	2022	2023	2024
1	Grauwe Gans	2	**12**	4	10
2	Nijlgans	2	**1**		1
3	Krakeend		**1**	2	2
4	Wintertaling				1
5	Wilde Eend	3	**13**	14	7
6	Kuifeend		**1**	3	1
7	Fazant	3	**1**		
8	Dodaars		**1**	2	1
9	Sperwer	1	**1**	1	1
10	Havik		**1**	1	1
11	Buizerd	2	**2**	3	3
12	Waterral			1	
13	Waterhoen	1	**1**	1	2
14	Meerkoet	1	**2**	3	3
15	Kleine Plevier		**2**	1	1
16	Houtsnip		**10**	5	4
17	Watersnip	1			
18	Holenduif	7	**10**	3	
19	Houtduif	7	**10**	9	9
20	Turkse Tortel	4			
21	Koekoek	3	**3**	1	1
22	IJsvogel				1
23	Oehoe		**1**		
24	Bosuil	1	**1**	1	
25	Middelste Bonte Specht		**3**	3	3
26	Kleine Bonte Specht	4	**11**	7	8
27	Grote Bonte Specht	7	**23**	15	20
28	Zwarte Specht	2	**4**	3	3
29	Groene Specht	5	**7**	8	4
30	Wielewaal	2	**2**	2	
31	Gaai	4	**11**	10	6
32	Ekster	5			
33	Kauw	9		1	
34	Zwarte Kraai	5	**6**	5	4
35	Zwarte Mees	3	**1**		
36	Kuifmees	5	**5**	4	1
37	Matkop	4	**3**	6	6
38	Pimpelmees	22	**43**	27	25
39	Koolmees	22	**41**	35	35

		2013	2022	2023	2024
40	Boomleeuwerik		3	3	2
41	Staartmees	2	**7**	10	7
42	Fitis	31	**5**	7	
43	Tjiftjaf	25	**42**	44	40
44	Kleine Karekiet	5	**4**	2	4
45	Bosrietzanger	4			3
46	Spotvogel		**2**		
47	Zwartkop	22	**69**	56	66
48	Tuinfluiter	14	**10**	18	17
49	Grasmus	18	**2**	4	6
50	Goudhaan	8			
51	Winterkoning	12	**78**	63	72
52	Boomklever	9	**22**	16	13
53	Boomkruiper	16	**51**	38	41
54	Spreeuw	10	**12**	10	9
55	Merel	28	**29**	36	23
56	Zanglijster	10	**20**	17	22
57	Grote Lijster	5	**4**	1	3
58	Grauwe Vliegenvanger	2	**11**	12	4
59	Roodborst	11	**52**	53	59
60	Bonte Vliegenvanger	2	**5**		1
61	Gekraagde Roodstaart	4	**1**	3	2
62	Roodborsttapuit	2	**1**	2	2
63	Huismus		**1**	2	2
64	Heggenmus	7	**7**	2	2
65	Gele Kwikstaart				1
66	Witte Kwikstaart	2	**7**	3	
67	Graspieper	5			
68	Boompieper	9	**7**	10	9
69	Vink	21	**44**	40	38
70	Appelvink	5	**9**	11	11
71	Goudvink	4	**3**	4	7
72	Groenling	3	**3**	2	4
73	Kneu	1			
74	Putter	2	**1**	4	3
75	Geelgors	8	**6**	13	10
	aantal soorten	60	63	59	58
	aantal territoria	444	752	667	647

BMP ’t Ham Horst 2019-2024

Met dank aan onze collega die de laatste 2 tellingen voor zijn rekening heeft genomen komt er na 6 jaar BMP in natuurgebied ’t Ham volgend jaar een eind aan onze bijdrage broedvogeltelling. We zullen maar zeggen “met pensioen”. We hopen dat de geplande BMP-cursus van Sovon in het voorjaar 2025 een opvolger oplevert.
Het jaar 2024 staat in het teken van de extreme regenval in winter en voorjaar waardoor de Groote Molenbeek die door gebied ’t Ham loopt bijna continu tot aan en zelfs over de oever liep. Regelmatig kon niet geteld worden in het centrale gedeelte dat ontoegankelijk was. Voor het aantal territoria en soorten opvallend genoeg geen negatief gevolg. Met 44 soorten komen tot het hoogste aantal in 6 jaar tijd.

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Appelvink	0	0	0	0	0	1
Boomklever	0	1	2	1	3	3
Boomkruiper	6	9	7	8	7	8
Boomleeuwerik	0	0	0	0	1	1
Boompieper	1	3	3	1	0	4
Bosrietzanger	8	14	12	9	9	12
Bosuil	0	0	0	0	1	1
Buizerd	1	1	0	0	1	0
Cetti's Zanger	0	0	2	0	0	0
Ekster	1	2	3	2	1	0
Fazant	7	6	7	7	5	6
Fitis	7	3	4	0	1	1
Gaai	1	2	3	2	3	3
Geelgors	1	0	0	2	0	0
Goudvink	1	1	0	0	1	1
Grasmus	18	17	23	17	18	15
Grauwe Gans	0	0	2	0	1	3
Groene Specht	3	5	5	7	5	4
Groenling	0	0	1	0	0	0
Grote Bonte Specht	3	4	3	4	4	4
Grote Lijster	0	0	0	0	0	1
Heggenmus	13	8	9	13	13	11
Holenduif	3	5	3	3	4	2
Houtduif	10	6	6	11	5	8
Huismus	0	0	0	0	1	0
Kauw	2	1	1	1	0	0
Kleine Bonte Specht	1	1	2	2	1	2

Kleine Karekiet	1	2	1	1	2	1
Kneu	0	0	1	1	0	1
Koekoek	1	1	1	1	1	1
Koolmees	24	20	19	25	19	17
Matkop	0	1	1	1	0	1
Meerkoet	0	1	0	0	2	1
Merel	10	12	8	13	15	13
Nachtegaal	1	0	0	0	0	0
Nijlgans	0	0	0	0	0	1
Pimpelmees	14	9	11	11	15	12
Putter	0	2	1	0	1	0
Roodborst	9	12	5	12	14	9
Roodborsttapuit	1	3	2	2	2	1
Spotvogel	0	4	3	2	0	1
Spreeuw	1	2	2	3	4	4
Staartmees	2	2	4	4	2	3
Tjiftjaf	19	20	18	23	17	23
Tuinfluiter	7	9	8	12	7	7
Vink	13	8	12	7	5	4
Wielewaal	0	0	0	1	0	0
Wilde Eend	3	1	2	3	2	1
Winterkoning	32	25	27	25	25	29
Zanglijster	3	7	5	6	7	6
Zomertortel	0	1	1	1	1	1
Zwarte Kraai	2	1	3	1	1	1
Zwarte Roodstaart	0	0	1	0	0	0
Zwarte Specht	1	1	2	2	1	1
Zwartkop	26	26	24	26	21	26
Totaal territoria	**257**	**259**	**260**	**273**	**249**	**256**
Totaal soorten	**37**	**41**	**43**	**40**	**41**	**44**

Nieuwelingen waren dit jaar de Nijlgans, Appelvink en Grote Lijster.
Grote afwezige echter weer de Buizerd die regelmatig ontbreekt in ’t Ham maar Zwarte Specht en Bosuil waren weer nadrukkelijk aanwezig met mooie waarnemingen tijdens onze bezoeken.
Negatief punt hierbij is echter het frequente bezoek van fotografen bij de nestplek van deze beide soorten. De nesten zijn o.i. bekend in heel Noord-Limburg. De kans op verstoring lijkt ons bijzonder groot hierdoor.

Mariet en Jan Peeters (met dank aan Geert Lamers)

Jaarverslag Mariapeel

Broedvogeltelling in 2024 was dit jaar erg lastig. Dit kwam mede door de extreem natte winter en het natte voorjaar. Op een aantal plekken in de Mariapeel was het niet te doen om bij te komen of om er door te lopen.

Toch dankzij dit natte jaar zijn er toch ook vogels die hier van profiteren, zoals de roerdomp (weer terug op een van de bekende plekken) en ganzen. Ook was dit een nadeel. Bijvoorbeeld bij het gat van Klerx, hier stond het water zo hoog dat alle eilandjes weg waren door de hoge waterstand. Ook dit jaar zijn er weer cursisten mee geweest om te ervaren hoe een broedvogeltelling te werk gaat.

Wat het afgebrande gedeelte betreft, hier profiteren nog steeds bepaalde vogels van, zoals de grasmus bijvoorbeeld.

Grasmus. Foto: Hans-Peter Uebelgünn.

Ook zijn er nog een paar verrassingen te melden, het ligt wel net buiten het gebied maar het is wel een aangrenzend gebied van de Mariapeel. Dus eigenlijk hoort het er wel een beetje bij.

Hier zijn namelijk territorium te melden van bruine kiekendief (3 jongen) die nog heel lang hebben rondgezworven in de Mariapeel. En een territorium van de oehoe. Ook was er dit jaar weer een territorium van de kraanvogel in Mariapeel, maar volgens mij is dit helaas niets geworden. Er was wel weer een geslaagd broedgeval in de Deurnsepeel.

Al met al mogen we toch niet klagen wat betreft het broedseizoen in 2024.

Middelste bonte specht boven en Roodborsttapuit vrouw onder

Soortenlijst

2022
Blauwborst 24
Boomklever 1
Boompieper 73
Bosuil 1
Buizerd 1
Dodaars 5
Fluiter 1
Geelgors 4
Gekraagde roodstaart 12
Geoorde fuut 1
Goudvink 2
Grasmus17
Graspieper 3
Grauwe gans 12
Groene specht 9
Grote Canadese gans 1
Havik 1
Houtsnip 4
Kleine bonte specht 12
Kneu 8
Kokmeeuw 17
Krakeend 3
Kuifeend 3
Middelste bonte specht 2
Nachtzwaluw 10
Putter 4
Roodborsttapuit 48
Slobeend 1
Sprinkhaanzanger 21
Veldleeuwerik 1
Waterral 5
Watersnip 1
Wielewaal 15
Wintertaling 3
Zwarte specht 1

2023
Blauwborst 24
Bonte vliegenvanger 4
Boompieper 70
Bosuil 2
Braamsluiper 1
Buizerd 4
Dodaars 4
Draaihals 1
Geelgors 6
Gekraagde roodstaart 17
Gele kwikstaart 3
Goudvink 1
Grasmus 43
Graspieper 2
Grauwe gans 16
Groene specht 5
Havik 1
Houtsnip 1
Kerkuil 1
Kleine bonte specht 8
Kleine plevier 1
Kneu 10
Kokmeeuw 23
Krakeend 4
Kuifeend 2
Middelste bonte specht 2
Nachtzwaluw 12
patrijs 1
Putter 4
Roodborsttapuit 49
Spotvogel 2
Sprinkhaanzanger 21
Waterral 7
Wielewaal 17
Wintertaling 1

2024
Blauwborst 36
Bonte vliegenvanger 4
Boompieper 104
Boomleeuwerik 1
Boomvalk 1
Braamsluiper 1
Buizerd 2
Dodaars 1
Fluiter 1
Geelgors 7
Gekraagde roodstaart 15
Gele kwikstaart 2
Goudvink 1
Grasmus 43
Graspieper 4
Grauwe gans 17
Groene specht 4
Grote Canadese gans 1
Grote lijster 1
Havik 1
Houtsnip 2
Kerkuil 1
Kleine bonte specht 8
Kneu 12
Krakeend 2
Kuifeend 1
Middelste bonte specht 2
Nachtzwaluw 13
Nijlgans 1
Putter 4
Roerdomp 1
Roodborsttapuit 52
Slobeend 3
Spotvogel 2
Sprinkhaanzanger 24
Waterral 5
Watersnip 1
Wielewaal 20
Wintertaling 1

Groeten Hans-Peter Uebelgünn Hans-Peter Uebelgünn.

Watervogeltelling 2024

De tellingen worden uitgevoerd door André Seijkens, Jan Peeters, Jan Houwen en Noud Janssen. Jos Wijnen gaat vaak mee als fotograaf. Omdat het overloopgebied bij Broekhuizen en Oijen een steeds aantrekkelijker telgebied is geworden wordt vanaf najaar 2022 nog maar alleen geteld aan de westzijde van de Maas. Eerdere tellingen werden deels aan de oostzijde van de Maas gedaan. Sovon heeft in 2023 de telgebieden in Avimap aangepast. Het overloopgebied bij Broekhuizen en Oijen is onderdeel van Maaspark Oijen-Wanssum. We tellen nu vanaf pontveer in Lottum tot “tante Jet” in Blitterswijck. Zo kunnen we meer aandacht besteden aan het genoemde overloopgebied. We zien hier een toename van diverse soorten. (o.a. Bergeend, Casarca, Kleine Plevier, Kleine zilverreiger, Ooievaar, Tureluur, Watersnip, enz.).

De tellingen tot september 2022 zijn uitgevoerd in de “oude” telgebieden. Dit verklaart deels de verschillen in aantallen 2022 en 2023. Wat opvalt is dat de grotere aantallen van verschillende ganzen (o.a. Grauwe ganzen) ontbreken. Mogelijk doordat de winters in het noorden (o.a. Scandinavië) wat minder streng zijn dan in verleden en daar nu voldoende voedsel aanwezig is en minder noodzaak om af te zakken naar het zuiden. Bij de kolganzen wordt het aantal sterk beïnvloed door ruim 2200 kolganzen in januari 2024.

Jan, Noud , André en Jan op locatie

	2020	2021	2022	2023	2024
Aalscholver	53	240	206	163	185
Bergeend	0	14	71	58	39
Blauwe Reiger	56	85	96	78	77
Bokje	0	0	0	0	3
Bonte strandloper	0	0	0	1	0
Brandgans	0	64	12	0	6
Brilduiker	16	22	12	6	9
Caroline Eend	0	0	0	12	9
Casarca	0	178	99	8	2
Dodaars	4	26	74	56	39
Flamingo	0	0	3	5	0
Fuut	18	49	77	93	88
Geelpootmeeuw	0	0	4	3	5
Grauwe Gans	4351	5526	5920	3272	1994
Groenpootruiter	0	4	3	1	3
Grote Canadese Gans	99	165	217	242	123
Grote Mantelmeeuw	0	0	0	0	2
Grote Zaagbek	52	65	50	65	83
Grutto	0	0	0	1	2
Grote Zilverreiger	12	57	47	41	51
Hybride gans	0	0	0	0	1
IJsvogel	5	5	13	16	13
Indische Gans	2	0	3	0	0
Kemphaan	0	2	6	7	0
Kievit	4	20	134	203	150
Kleine Mantelmeeuw	0	0	5	0	0
Kleine Plevier	0	7	16	31	32
Kleine zilverreiger	0	0	3	1	4
Kluut	0	0	0	4	12
Knobbelzwaan	62	199	146	159	105
Kokmeeuw	1274	752	709	413	251
Kolgans	2057	3869	4205	826	3519
Krakeend	70	179	644	957	750
Kuifeend	48	106	138	286	187
Lepelaar	0	4	31	7	0
Mandarijneend	0	11	3	12	37
Meeuw spec.	0	0	0	3	8

Meerkoet	53	164	862	1459	1160
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0
Muskuseend	0	0	0	0	1
Nijlgans	145	446	208	46	90
Nonnetje	0	0	3	2	1
Oeverloper	4	0	1	2	1
Ooievaar	0	9	28	9	14
Pijlstaart	0	0	0	0	4
Pontische meeuw	0	0	1	2	3
Scholekster	0	7	23	17	12
Slobeend	9	29	31	54	32
Smient	288	302	451	577	708
Soepeend	43	113	108	73	57
Soepgans	66	105	76	65	16
Stormmeeuw	5	15	0	1	4
Tafeleend	20	21	34	19	69
Toendrarietgans	0	0	10	26	1
Tureluur	0	0	6	2	2
Waterhoentje	6	10	14	21	14
Watersnip	0	0	103	27	59
Wilde Eend	696	958	875	959	1030
Wintertaling	69	70	361	148	202
Witgatje	0	0	2	1	1
Wulp	0	0	2	4	0
Zeearend	0	0	0	1	0
Zilvermeeuw	0	19	1	0	0
Zomertaling	0	0	0	1	0
Zwarte ruiter	0	0	2	0	0
Zwarte Zwaan	0	3	0	0	2
0	**9587**	**13920**	**16149**	**10546**	**11272**

Elsbeemd 2024

Het teljaar 2024 begon zoals 2023 is geëindigd: nat, nat en nog eens nat. De regenval bleef nog lang aanhouden waardoor het hele voorjaar erg nat bleef. Bij alle 16 tellingen die we hebben uitgevoerd, waren laarzen dan ook echt noodzakelijk. De meeste tellingen heb ik uitgevoerd met mede-teller Noud Janssen. Regelmatig zijn andere leden meegelopen om mee te genieten van dit vogelrijke gebied. We hebben 11 keer gelopen bij zonsopkomst, 2 keer iets later in de ochtend en 3 keer bij zonsondergang. Bij vrijwel alle tellingen waren de telomstandigheden goed. De laatste telling was op 11 juli. Dit is extreem laat voor BMP, maar dit was op verzoek van Sovon een telling met name gericht op het porseleinhoen. Helaas hadden wij geen waarneming, maar het was nog wel een opvallend vogelrijke telling. Natte jaren leiden bij de Elsbeemd vaak tot leuke telresultaten. Ook over 2024 mogen we tevreden zijn. Met in totaal 557 territoria zitten we een stuk onder de 601 van 2023. Het aantal verschillende soorten ligt met 57 soorten 1 soort onder 2023, maar ligt nog steeds ruim boven het gemiddelde van de aflopen 23 jaar. In 2024 hadden we van 8 soorten die in 2023 nog wel een territorium hadden, geen territorium. Op zich is dit een flink aantal, maar als je kijkt naar de soorten dan zitten hier soorten bij die wel waargenomen zijn, maar onvoldoende om een territorium te krijgen. Dit zijn vaak soorten die ook goed net buiten de Elsbeemd kunnen broeden. Ook zitten er enkele soorten bij die gewoon lastig waar te nemen zijn. Helaas hadden we dit jaar geen fitis. Het aantal nam de laatste jaren weer wat af (na een korte opleving) en nu dus geen territorium, hoewel we hem wel een paar keer zingend hebben aangetroffen. Er blijft hoop.
Naast 8 afvallers hadden we ook 7 nieuwkomers. De kuifeend was er opvallend vaak en lang dit jaar, wat geleid heeft tot een territorium. De waterral en de watersnip waren vanaf 2015 weg, maar zijn nu terug. Vooral de waarneming van de zingende watersnip was er een die kippenvel bezorgde. De boomleeuwerik hing de laatste jaren al tegen de zuidgrens van de Elsbeemd aan en zat er dit jaar duidelijk in. Met een mooie waarneming van de pas uitgevlogen jongen was het bingo! De gekraagde roodstaart heeft zich sinds 2018 weer laten zien en ook de sprinkhaanzanger ratelde weer na 2 jaar afwezigheid. De altijd lastige grauwe vliegenvanger was in 2017 voor het laatst aanwezig en nu dus ook weer.
Bij het maken van dit verslag probeer ik ook altijd opvallende waarnemingen of tendensen eruit te halen. Dit is altijd gevaarlijk om conclusies aan te hangen, aangezien we geen professionele tellers zijn. Erg opvallend was het lage aantal meerkoeten dit jaar. Bij natte voorjaren hebben we meestal veel meerkoeten, maar dit jaar hadden we maar op een plas een meerkoet. Op een plas waar hij anders ook altijd zat, zat nu dus wel een kuifeend. De kieviten lijken definitief weg, maar we hoorden toch vaak de baltszang. Op wat bouwlandpercelen aan de zuidkant van de A67 zaten wel kieviten die het daar blijkbaar aantrekkelijker vinden. Bij een van de eerste tellingen hadden we eindelijk weer eens zwarte specht. Helaas bleef het bij deze ene waarneming. Zijn klein neefje, de kleine bonte specht, was opvallend weinig aanwezig. Vorig jaar schreef ik nog dat het goed gaat met deze soort, maar in 2024 was het dus opvallend minder. Een soort waar ik komend jaar benieuwd naar ben is de gele kwikstaart. Deze heeft het de laatste jaren goed gedaan op de lelie- en pioenrozenpercelen die tegen de Elsbeemd aan liggen en bij het telgebied horen. De planten zijn nu echter gerooid en ze zullen dus een ander gewas moeten

zoeken. Tot slot nog de roodborsttapuit. Hier ging het een aantal jaren wat minder mee, althans in het telgebied (net daarbuiten zat hij volop). In 2024 zat hij er weer volop. Een opvallende tendens is wel de daling van 44 territoria. Deze had ik op basis van alle tellingen niet verwacht. Als ik kijk naar de oorzaak van deze daling dan zie ik vooral bij de vroege soorten een daling. Winterkoning, heggenmus, roodborst, tjiftjaf, pimpelmees, koolmees en boomkruiper hebben allemaal 3 tot 9 territoria minder en dan zit je al bijna op het verschil. De meeste echte zomergasten hebben het prima gedaan. Ik vermoed dan ook dat het extreem natte voorjaar ervoor heeft gezorgd dat het eerste legsel een hele lastige is geweest en dat de zomergasten hier veel minder last van hebben gehad of misschien zelfs voordeel bij hebben gehad. Inmiddels zitten we alweer kort voor het begin van het nieuwe telseizoen. Staatsbosbeheer heeft aangegeven dat ze de komende winters flink willen gaan snoeien aan de houtsingels tussen de graspercelen. Het gebied zal hierdoor meer open gaan worden waardoor de gras/kruidenpercelen meer ruimte krijgen. Ik ben benieuwd naar het effect op de vogelstand.

John Raedts

Elsbeemd in mei. Foto: John Raedts

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Grauwe Gans	1	0	2	1	2	2
Grote Canadese Gans	0	0	1	0	1	0
Nijlgans	0	1	0	2	1	1
Mandarijneend	0	0	1	1	1	0
Wilde Eend	2	2	3	3	5	3
Kuifeend	0	0	0	0	0	1
Sperwer	0	0	0	0	1	0
Buizerd	2	3	3	1	3	3
Boomvalk	1	0	1	1	1	0
Fazant	11	12	13	9	14	10
Waterral	0	0	0	0	0	1
Porseleinhoen	0	0	0	0	1	0
Waterhoen	0	0	1	0	1	0
Meerkoet	3	3	3	1	4	1
Watersnip	0	0	0	0	0	1
Houtsnip	0	0	3	0	7	4
Holenduif	8	11	6	5	6	5
Houtduif	12	14	13	11	13	13
Koekoek	2	2	3	2	2	2
Bosuil	0	1	1	0	1	1
Groene Specht	8	7	6	6	7	5
Grote Bonte Specht	9	10	11	10	8	8
Kleine Bonte Specht	1	2	4	4	4	1
Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Boomleeuwerik	0	0	1	0	0	1
Veldleeuwerik	0	1	1	0	1	1
Boompieper	3	4	9	5	3	4
Gele Kwikstaart	0	2	1	0	5	5
Witte Kwikstaart	1	3	1	1	1	3
Winterkoning	55	46	55	41	55	46
Heggenmus	21	20	15	12	18	14
Roodborst	15	26	26	24	32	27
Nachtegaal	1	1	1	3	4	2
Gekraagde Roodstaart	0	0	0	0	0	1
Roodborsttapuit	7	7	1	1	3	7
Merel	23	23	27	24	30	27
Zanglijster	12	17	21	11	16	15
Grote Lijster	2	1	1	1	2	1

Sprinkhaanzanger	1	1	4	0	0	2
Bosrietzanger	16	38	35	12	33	38
Kleine Karekiet	12	11	9	8	13	15
Spotvogel	3	2	3	4	5	5
Grasmus	28	35	31	22	28	29
Tuinfluiter	20	26	25	20	25	22
Zwartkop	50	55	49	43	45	52
Tjiftjaf	47	50	53	44	61	52
Fitis	4	0	6	1	2	0
Grauwe Vliegenvanger	0	0	0	0	0	1
Bonte Vliegenvanger	0	0	0	0	1	1
Staartmees	4	5	4	8	5	7
Matkop	2	4	2	4	7	4
Pimpelmees	17	15	18	15	16	13
Koolmees	24	23	20	21	21	17
Boomklever	1	2	2	1	1	2
Boomkruiper	9	12	10	15	16	12
Wielewaal	1	0	1	1	1	2
Gaai	4	5	6	6	5	5
Kauw	3	1	1	1	1	3
Zwarte Kraai	3	4	4	3	3	5
Spreeuw	11	9	14	15	17	16
Vink	17	21	15	15	18	17
Putter	1	2	1	2	6	5
Goudvink	4	4	5	4	4	3
Appelvink	0	0	2	1	2	0
Geelgors	8	13	13	11	11	12
Rietgors	4	3	2	0	1	1
Totaal territoria					601	557
Aantallen met territoria					58	57

Broedseizoen nestkastjes 2024 op de Gelderheide

Nadat we begin maart alle nestkasten hadden gecontroleerd en schoongemaakt heeft op 28 maart de eerste controleronde plaatsgevonden. Tijdens deze controle werd al een nest van een pimpelmees met 1 ei aangetroffen. In 2023 was het eerste ei van de pimpelmees ruim een week later. Op 3 april volgde de koolmees en op 5 april de boomklever met hun eerste ei. Zomergast de bonte vliegenvanger sloot de rij met het eerste ei op 19 april. (11 dagen eerder dan vorig jaar)

Het wisselende natte voorjaar heeft ervoor gezorgd dat niet alle nestkasten waren bezet. Van de 73 nestkasten bleven er dit jaar 5 leeg. Ook kwamen we dit seizoen diverse nesten tegen die verlaten bleken te zijn. Waarschijnlijk is de ‘invasie” van bonte vliegenvangers hiervan mede de oorzaak. Bij veel nesten was er sprake van overbouw. Bij één geval troffen we zelfs een dode koolmees in de kast aan. Voor het eerst zijn er dit jaar meer pimpelmezen uitgevlogen dan koolmezen. De daling van de koolmezen zet dus door. Het lagere aantal boomklevers wordt veroorzaakt doordat er dit jaar 2 nesten minder waren en er één nest was met slechts 1 ei. En zoals eerder al vermeld een invasie van bonte vliegenvangers. Wij kijken al uit naar 2025
Gerda en Geert

	Nesten						Eieren						Uitgevlogen				
							2023	2024	2021	2022	2023	20					
Koolmees							250	279	296	294	195	1					
Pimpelmees							220	239	162	137	174	1					
							38	26	16	26	36	1					
Boomklever																	
Bonte Vl.vanger	10	14	9	18	58	92	49						97	55	86	43	77

B.M.P. Heesbeemden 2024

Ons telgebied is de Heesbeemden, maar wat betekent deze naam nu eigenlijk. De naam bestaat uit twee delen: hees en beemden. Het gebied is gelegen ten noorden van De Hees. Dit is een uitvalsweg van Sevenum in westelijke richting. Een hees is een weg naar de heide. Deze straat kwam vroeger inderdaad op de heide uit. In deze straat woonde in de 16e eeuw een familie Verhees/Van der Hees. Waarschijnlijk is de familienaam van deze straatnaam afgeleid.

Een beemd is een veldnaam die in deze regio gebruikt wordt om graslandpercelen in een beekdal aan te duiden. In Sevenum wordt het woord “Bengd” hiervoor gebruikt. De Heesbeemden is dus een logische benaming voor het laaggelegen gebied langs de Blakterbeek ten noorden van de weg De Hees.

Wat de broedvogels betreft is er dit ook jaar weinig nieuws te vermelden. De aantallen wijken niet spectaculair af. De Braamsluiper was vorig jaar helaas maar eenmalig aanwezig. Opmerkelijk was wel dat er dit jaar maar 1 boomklever is waargenomen. Groetjes Gerda en Geert

Soort	2020	2021	2022	2023	2024
Dodaars	2	1	0	2	2
Grauwe Gans	0	0	2	3	5
Wilde Eend	2	4	4	6	4
Havik	1	0	0	0	0
Sperwer	0	0	0	0	0
Buizerd	3	2	1	2	2
Fazant	11	10	5	10	6
Waterral	1	0	0	0	0
Waterhoen	1	0	1	2	1
Braamsluiper	0	0	0	1	0
Holenduif	14	8	10	9	14
Houtduif	18	18	12	18	17
Zomertortel	0	1	0	0	0
Koekoek	1	1	1	1	1
Bosuil	0	0	1	0	1
Groene Specht	8	7	7	5	5
Zwarte Specht	2	1	1	4	2
Gr. Bonte Specht	15	13	11	12	14
Mi. Bonte Specht	2	2	1	2	1
Kl. Bonte Specht	3	1	1	3	3
Winterkoning	50	49	46	52	54
Heggenmus	16	20	12	14	16
Roodborst	32	31	41	41	42
Nachtegaal	1	0	0	0	0
Roodborsttapuit	0	1	0	0	2
Gekr. Roodstaart	1	2	0	0	0
Geelgors	0	0	2	1	0

Soort	2020	2021	2022	2023	2024
Merel	26	27	34	31	30
Zanglijster	11	13	14	11	13
Grote Lijster	2	0	2	2	2
Bosrietzanger	7	10	5	5	10
Kleine Karekiet	12	8	8	8	6
Spotvogel	13	18	13	16	9
Grasmus	16	13	16	10	5
Tuinfluiter	16	17	16	19	11
Zwartkop	50	47	45	42	43
Tjiftjaf	43	42	37	42	44
Fitis	3	0	5	2	2
Staartmees	3	3	7	2	2
Matkop	2	1	0	1	0
Pimpelmees	20	22	20	16	20
Koolmees	37	31	32	33	33
Boomklever	6	6	4	5	1
Boomkruiper	8	16	15	19	13
Gaai	4	4	4	3	5
Kauw	1	0	2	2	0
Zwarte Kraai	10	6	7	7	8
Spreeuw	13	13	11	12	13
Huismus	1	2	3	1	3
Vink	22	20	22	23	23
Groenling	3	3	2	2	1
Putter	5	2	0	1	1
Goudvink	0	2	1	2	1
Sprinkhaanzanger	0	2	1	0	0

Bosuilen project

Ook het jaar 2024 was voor de bosuilen wat broedsucces betreft een mager jaar.

Van de 11 bosuilenkasten zijn er 4 bewoond geweest, 1 kast werd waarschijnlijk als slaapkast gebruikt.

In de overige 3 kasten tijdens de bezoeken:

28 februari Castenrayse-vennen 3 eieren.

23 maart Marie-peel 3 eieren.

23 maart Heesbeemd 2 eieren.

29 maart Castenrayse vennen 3 jonge.

21 april Maria-peel 3 jonge.

22 april Heesbeemd geen eieren, maar ook geen jonge uilen in de kast.
Waarschijnlijk zijn de eieren weg gehaald door ???

In totaal zijn er 6 jonge bosuilen uitgevlogen in 2024

Na 3 april, mijn tweede knieoperatie te hebben gehad, hebben Geert Lamers, Walter Janssen, Gerard Roes, Jan Peeters en Geert Raedts de nestkasten verder gecontroleerd. Mannen bedankt voor de hulp !!

In 2025 hoop ik alle controles weer zelf uit te kunnen voeren, maar jullie mogen natuurlijk altijd wel mee !!

Uitgevlogen jonge bosuilen in het hele werkgebied van de vwg, vanaf 2018.

2018: 4

2019: 9

2020: 7

2021: 10

2022: 5

2023: 4

2024: 6

Gelukkig hebben we in ons werkgebied, ook nog bosuilen die een natuurlijke broed locatie hebben in een holle boom.

Van enkele bosuilen weten we de locatie.

De resultaten van de bosuilen in de natuurlijke broedplaatsen zijn niet in de gegevens meegenomen !

Resultaten van de bosuilen in de Castenrayse vennen vanaf 2013.

	Kast in het bos		Kast in de wei	
eieren	uitgevlogen		eieren	Uitgevlogen
2013	3	3	2	1
2014	3	1	0	0
2015	2	1	1	0
	nest verlaten !			
2016	4	4	4	1
2017	4	4	4	4
2018	3	2	0	0
2019	4	3	0	0
2020	3	2	0	0
2021	5	3	4	3
2022	3	1	0	0
2023	4	0 eieren kapot in de kast	0	0
2024	3	3	0	0

Kast op nieuwe locatie

De lente van 2025 komt eraan ! Hopen dat de bosuilen voldoende voedsel kunnen vinden en veel jonge groot kunnen brengen.

Bosuil denkt wie is dit! Foto: Gerard Roes

Project leider: Andre Seijkens.

<u>Verslag kerkuil 2024.</u>

De winter van 2023-2024 kan samengevat worden in één woord namelijk nat. Met een landelijk gemiddelde van 308 millimeter neerslag tegen 204 millimeter normaal, dus een zeer nat jaar. Met 347 millimeter neerslag in De Bilt was het de natste winter ooit sinds het begin van de metingen in 1906. Het vorige record dateerde uit 1966 met 338 millimeter. In december viel 121 millimeter (landelijk gemiddelde 78 millimeter), januari viel gemiddeld 82 millimeter (landelijk gemiddelde 68 millimeter) en in februari viel gemiddeld 106 millimeter (landelijk gemiddelde 58 millimeter). Ook de herfst was zeer nat. Normaal valt in de herfst en winter 426 millimeter en in 2023/2024 dus 673 mm. Ook was de winter zacht met een gemiddelde temperatuur in december van 6,9 °C tegen normaal 4,2 °C. Dit was de op 4 na zachtste december ooit sinds 1906. Januari verliep gemiddeld met 3,9 °C tegen een landelijk gemiddelde van 3,6 °C. Echter februari was de zachtste februarimaand ooit gemeten met een temperatuur van 8,2 °C tegen een gemiddelde van 3,9 °C. Hierdoor was het tijdens de winter niet erg koud. In de periode van 6 tot ongeveer 21 januari kregen we te maken met een koude periode met ’s nachts temperaturen onder het vriespunt. Er werden 22 vorstdagen geteld (waarop de minimumtemperatuur onder vriespunt blijft). Normaal is dat 35 dagen. Ook werden geen ijsdagen (waarbij de temperatuur de gehele dag onder het vriespunt) genoteerd. Normaal voor het jaar is 6 ijsdagen. Op 17 januari viel er een dikke laag 15-20 centimeter sneeuw in de Limburgse heuvels en in de rest van Limburg ongeveer 5-10 centimeter. Tot zelfs laat in het voorjaar en begin van de zomer was het zo nat dat boeren niet op hun akkers konden. Al met al geen gunstige weersomstandigheden voor het broedseizoen van de kerkuil.

Dat bleek ook wel snel na de eerste nestkastcontroles. Geen kerkuilen in de nestkast of de aanwezigheid van een kerkuil zonder broedsel, waren geen uitzondering. Werd er wel een broedsel kerkuil aangetroffen dan betrof het kleine legsels. Een teken dat er weinig voedsel, in de vorm van muizen, aanwezig moest zijn. Een normaal verschijnsel dat zich om de paar jaar herhaald door toename van ziektes onder muizenpopulaties in relatie met weersomstandigheden en aanwezigheid van voedsel

Koos met eieren van een mislukt broedsel in 2024. Foto van Ralf Bovee

Enthousiaste vrijwilligers: Gerard en Jos met jonge kerkuilen. Foto's van Gerard.

Opmerkelijk was wederom de situatie rondom Kronenberg. Binnen een straal van 500 meter zaten 3 kerkuilenpaartjes waarvan er twee uiteindelijk jongen kregen met respectievelijk 2 en 3 stuks. Het derde kerkuilenbroedsel mislukte vroegtijdig door kauwen (3 koude eieren). Blijkbaar is in deze omgeving voldoende voedsel lokaal aanwezig. Dit aangezien in 2023 zelfs 3 succesvolle broedsels werden geteld.

Hoewel het niet altijd prijs kan zijn met de aanwezigheid van jonge kerkuilen in een nestkast, wil ik benadrukken dat nestkasten niet alleen heel belangrijk als broedplaats maar ook als schuilplaats tijdens de winter zijn. Zeker wanneer de weersomstandigheden slecht zijn. Dit verhoogt de overlevingskans van kerkuilen doordat ze o.a. minder energie verspillen, droog zitten en veilig zitten. Ook nemen het aantal oude gebouwen af door sloop of omdat ze een nieuwe bestemming krijgen. Een zorgelijke ontwikkeling omdat hierdoor steeds meer geschikte broedplaatsen verdwijnen. Ook de verstedelijking neemt toe.

Koos tijdens nestkastcontrole..

Natuurlijk werden ook dit jaar weer de gebruikelijke nestkastkrakers waargenomen in nestkasten van kerkuil. Vooral kauwen zijn ongewenste vogels want ze maken de nestkast meestal direct bijna helemaal vol met takken. Hierdoor zal een kerkuil er niet meer in gaan zitten. De nestkast moet vervolgens in het najaar weer schoon gemaakt worden. Hierbij dient altijd een bodemlaag van 2 cm aanwezig te blijven in de nestkast (dus nooit helemaal tot op de bodemplank leegmaken) waarop kerkuilen dan weer eventueel hun eieren op kunnen leggen. Een andere bekende vogelsoort is de holenduif die gebruik maakt van kerkuilennestkasten. Dit jaar troffen we een mislukt broedsel aan van de nijlgans met 6 eieren. Deze exoot maakt hiervan weinig gebruik en zag een buitenkansje. Ook bosuilen en steenuilen maken soms gebruik om hun jongen in nestkasten van kerkuil groot te brengen.

Helaas sneuvelen er jaarlijks vele uitgevlogen juveniele kerkuilen door het verkeer. Ongeveer 70 % van de jonge kerkuilen die uitvliegt, sterft binnen het eerste levensjaar. Eens te meer om zuinig te zijn op onze nog aanwezige kerkuilenpopulatie in Limburg en dit te koesteren. Het kan zo maar binnen een tijdsbestek van 10 jaar aanzienlijk verslechterd zijn. Als u dus ooit een volwassen kerkuil waarneemt bedenk dan hoe bijzonder het is en draag het een warm hart toe. Laat het dier overdag rustig zitten want dan slapen ze. Dit om te voorkomen dat de uil overdag wegvliegt en makkelijk gezien wordt door kraaien, eksters of een roofvogel, met alle gevolgen van dien. Zeker als je bedenkt dat kerkuilen over het algemeen niet oud worden. Een leeftijd boven 10 jaar is erg bijzonder.

Als we kijken we naar hoe de kerkuil in de rest van Nederland het deed dan scoort Limburg het behoorlijk goed met 155 broedsels in 2023. De top 5 regio's met meeste eerste kerkuilenbroedsels waren respectievelijk Noord-Brabant (485), Zeeland (304), Friesland (297), Drenthe (275) en WestOverijssel/NO polder (235). Het minst aantal broedsels werd geteld in Flevoland Oost met 27 broedsels kerkuil. De top 3 van betreffende regio's vertegenwoordigen wederom ongeveer een derde van de Nederlandse kerkuilenpopulatie. Of dit een gezonde verdeling over Nederland is, dat blijft de vraag.

jonge kerkuilen. Foto Gerard Roes

Het leefgebied van de kerkuil in het buitengebied wordt alsmaar beetje bij beetje kleiner en raakt steeds meer versnipperd. Dit geldt ook voor andere soorten zoals de steenuil. Met een toenemende vraag naar o.a. woningen vanwege de krapte op de woningmarkt zullen dorpen en steden alsmaar groter worden en de ruimte tussenin kleiner worden. Dit heeft natuurlijk invloed op de nog aanwezige soorten die er leven. Indien het leefgebied te veel versnipperd raakt zal de rijkdom aan diversiteit uiteindelijk afnemen en in het ergste geval zelfs helemaal verdwijnen en mogelijk nooit meer terugkeren. Het lijkt me logisch dat we dit samen niet willen in onze leefomgeving. Kwalitatief hoogwaardiger inrichten van bestaande overblijvende leefgebieden is een mogelijke oplossing, zolang biotopen niet te ver uit elkaar komen te liggen. Geschikte terreinen opkopen als compensatie en deze kwalitatief direct in te richten en te beheren is een belangrijke opgave voor natuurbehoud bij verlies aan leefgebied. Ook om verbindingen te maken met nog bestaande geschikte biotopen en deze dus te versterken. Hierbij moet er kritisch worden beoordeeld of de maatregelen die genomen zijn, als compensatie voor het verdwijnen van geschikt leefgebied voor flora en fauna, ook daadwerkelijk functioneel blijken te zijn voor betreffende soorten. Zeker nadat de mitigerende maatregelen enkele jaren daarvoor zijn uitgevoerd. Belangrijk dus om zorgzaam en zorgvuldig met bestaande landbouwgronden om te gaan, alvorens ze in te richten voor woningbouw of industrie. Zeker voor onze toekomstige generatie.

Koen met jonge kerkuil Foto: Ralf Bovee

De vraag naar een groene leefomgeving zal vermoedelijk in de toekomst gaan toenemen. De jeugd heeft de toekomst. Hun zullen hieraan vorm gaan geven. Het is belangrijk om kinderen mee te nemen in de natuur zodat ze betrokken raken met hun leefomgeving.

Dit kan al heel simpel door een wandeling in een bos maar ook door educatie. Immers onbekend maakt onbemind. Laten we samen ons best doen, ieder op zijn eigen manier, een bijdrage hieraan te leveren zodat we een leefbare wereld, met voldoende diversiteit, doorgeven aan de volgende generatie.

Gelukkig hebben we binnen onze vogelwerkgoep ’t Hökske enthousiaste mensen die helpen met o.a. de kerkuilen, zoals Jos, Per, Hans, Gerard en Koos. Een speciaal dankwoord gaat uit naar deze mensen. Of dit het maken van nieuwe nestkasten is, het ophangen of het controleren van betreffende nestkasten is of het schoonmaken of repareren hiervan is, ze helpen graag. Gelukkig hebben we ervaren en handige personen die bereid zijn om hun onmisbare vaardigheden hiervoor vrijwillig in te zetten. Dit zal nodig blijven aangezien onze omgeving continu verandert.

Jos, Ralf en Per met jonge kerkuilen waarvan één mooi wit exemplaar in 2024. Foto van Gerard.

Hopelijk blijven erfbewoners zulke mooie vogelsoorten, ook in de toekomst, met open handen ontvangen. Dit zal nodig blijven om een duurzame populatie kerkuilen te behouden in onze gezamenlijke leefomgeving in Noord-Limburg.

Ik wil hun wederom erg bedanken voor hun hulp bij het kerkuilenproject. Ook wil ik iedereen bedanken die de kerkuil met open armen ontvangt op hun erf.

Rest mij nog iedereen te bedanken die de kerkuil een warm hart toedraagt. Ralf

Bovee

Huiszwaluwen

De huiszwaluw wordt nog wel eens verward met de boerenzwaluw, daarom nog een korte beschrijving van de huiszwaluw. En een korte beschrijving hoe men deze twee uit elkaar kan houden.

Kenmerken:

De bovenzijde is glanzend blauwzwart van kleur

De onderzijde en de stuit zijn wit

De staart is slechts zwak gevorkt

Op de borst bevindt zich een onduidelijke donkere vlek

Omschrijving:

Huiszwaluwen zijn 12,5 cm lang en hebben een korte gevorkte staart. Huiszwaluwen zijn in ons land te vinden vanaf half april tot oktober. Ze broeden in (kleine) kolonies en ons land telt zo'n 100.000 broedparen.

De huiszwaluw en de boerenzwaluw zijn de meest voorkomende zwaluwen in Nederland. In vergelijking tot de boerenzwaluw is de buik van de huiszwaluw wit in plaats van roomkleurig, terwijl de keel wit in plaats van rood is. De huiszwaluw is in de vlucht van de boerenzwaluw te onderscheiden door de veel minder diep gevorkte staart. De huiszwaluw vliegt met grote snelheid en scherpe bochten. In de vlucht vangt de vogel insecten die door speciale borsteltjes bij de snavelwortel vastgehouden worden. Meestal jaagt de huiszwaluw hoog in de lucht, maar bij vochtig weer vliegt de vogel veel lager. In oktober trekt de huiszwaluw naar tropisch Afrika en zuidelijk Afrika om het volgende jaar in april weer terug te keren.

Huis en boerenzwaluw Huiszwaluw Boerenzwaluw

Nestbouw:

Ze bouwen bolvormige nesten van klei of leem aan de buitenkant van gebouwen, vaak onder een bij voorkeur witte richel of dakgoot. Wit houdt het nest koel en weerkaatst licht naar de nestopening. Als bouwmateriaal gebruiken ze natte klei, die ze verzamelen langs randen van plassen in de buurt. Het nest heeft een vliegopening aan de bovenkant.

Kunstnesten:

Om de huiszwaluwen te helpen zijn er kunstnesten. Dit zijn een soort kommetjes die met lijm of siliconenkit tegen de overstek worden gelijmd. Toch moet er ook dan nog modder in de directe omgeving te vinden zijn zodat ze het nest af kunnen werken.

Hieronder de resultaten van de afgelopen jaren.

	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Sevenum	40	34	29	35	NG
Kronenberg	46	49	55	48	45
Meterik	29	18	24	18	9
Castenray	72	57	64	71	38
Evertsoord	39	NG	37	NG	NG
Maasbree	18	17	23	14	15
America	11	10	11	NG	NG
Melderslo	NG	NG	NG	NG	NG

NG: Niet gecontroleerd

Voor de komende jaren proberen we toch nog mensen te vinden voor de kolonies die nu niet geteld worden. Zin en tijd laat het ons weten

Groeten, Hans-Peter Uebelgünn.

Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) 2024

De broedvogels van deze soort worden door VWG ‘t Hökske jaarlijks standaard geteld in 2 gebieden nl. op de Schaakse Heide en de Tienrayse en Swolgender Heide. Daarnaast wordt incidenteel de populatie in een deel van de Mariapeel gemonitord. Medio juli van dit jaar werden hier 10 zangposten (dus territoria) aangetroffen. Daarnaast lijkt de populatie in het Grauwveen groeiende en via waarnemingen.nl komen we op 5 territoria. Van de gebieden Schuitwater Broekhuizen en Steegberg Sevenum hebben we dit jaar geen informatie. Net noord van ons werkgebied in de Boshuizerbergen Venray zitten 6 territoria die geteld zijn door Jan Houwen van onze VWG.
De Schaakse Heide wordt al vanaf 2006 geteld, de heide in Tienraij/Swolgen volgde in 2014. Jaarlijks worden de zingende/ ratelende exemplaren bij avondrondes via de Avimed-methode van Sovon geregistreerd. Dat de belangstelling voor deze soort groeiende is zien we aan het aantal deelnemers aan de jaarlijkse nachtzwaluwexcursie die dit jaar op 7 juni plaatsvond. Totaal 12 deelnemers. In 2024 werden op de Schaakse Heide 5 rondes gelopen in de maanden juni en juli. De Tienrayse en Swolgender Heide moest het doen met 3 rondjes en met resp. **24 en 11 territoria** gingen we in gelijke tred met de landelijke cijfers. Een forse groei dus.
In Nederland hebben we volgens Sovon tussen 3000 en 4100 broedparen (20182020) en de hoogste dichtheid vinden we op de Zuidoost Veluwe, Sallandse Heuvelrug, Hoge Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en enkele Noord-Brabantse natuurgebieden. Noord-Limburg voegt zich langzaam maar zeker tussen deze van oudsher bekende nachtzwaluwgebieden. Ook in de duinen langs de kust en op de Waddeneilanden treffen we populaties aan.
In het jaarverslag 2023 werd voor het hele werkgebied (gemeente Horst aan de Maas) een schatting van 60 tot 80 broedparen genoemd.
Ook voor 2024 waren de resultaten weer bijzonder positief te noemen en we zitten zelfs boven het landelijke groeicijfers.
De territoria 2015-2024

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Schaakse Heide	**16**	**17**	**20**	**19**	**12**	**16**	**9**	**16**	**18**	**24**
Tienraijse en Swolgender Heide	**10**	**6**	**10**	**7**	**6**	**10**	**10**	**10**	**10**	**11**

Om te bevestigen dat Noord-Limburg tot de landelijke topgebieden behoort lijkt het ons zinvol om met de VWG in 2025 eens een gebiedsdekkende telling in de Mariapeel uit te voeren om een duidelijk beeld te krijgen van de omvang van de populatie in een van de belangrijkste natuurgebieden in ons werkgebied. Dit voor zover het gebied toegankelijk is in de broedperiode. De voor 2024 eenmalige telling in Mariaveen (deel van de Mariapeel) medio juli leverde 10 territoria op.

Noud Janssen, Walter Janssen en Jan Peeters

Jaarverslag natuur ontwikkelingsplas De Diepeling 2024

2023 en 2024 was voor mij een rustig vogeljaar bij de Diepeling, dit had te maken met mijn 2 knieoperaties. Toch zijn er door de tijd heen wel wat gegevens verzameld door anderen vogelaars. De bosuilenkast bij de Diepeling was in 2023 als in 2024 niet bewoond geweest door de bosuil

De oeverzwaluwen hebben er wel gebroed, zowel in 2023 als in 2024. Gezien je daar niet dichtbij de steile wand kunt komen waar de oeverzwaluwen in broeden, heb ik zowel in 2023 als 2024 een schatting moeten maken van het aantal nesten die daar bewoond zijn geweest. De wand bevind zich bij het werkgebied waar de sorteermachines staan die het zand en grind sorteren. Het tellen van de nestgaten moet ik doen vanaf 150 meter afstand, en dan in de avond uren als het zon licht op de wand staat. De wand is daar hooguit 1 meter tot 1.5 meter hoog. Het aantal nesten moet ik daarom schatten!! In 2023 en 2024 schat ik het aantal nesten op 75 tot 100 stuks.

Aan het einde van het jaar 2024 zijn er bij de Diepeling nog enkele nieuwe soorten vogels waargenomen door diversen vogelaars uit de omgeving. De geoorde fuut, de witoog eend en een Hybride kuifeend x tafeleend. Dit zijn 3 soorten die we aan de lijst mogen toevoegen die we bij Diepeling gehoord of gezien hebben.

Vogels die zijn waargenomen:

Goudhaan, winterkoning, huismus, kuifmees, pimpelmees, koolmees, staartmees, matkop, boomkruiper, roodborst, sijs, vink, putter, groenling, goudvink, kleine karekiet, bosrietzanger, tuinfluiter, spotvogel, fitis, grasmus, tjiftjaf, tapuit, gekraagde roodstaart tapuit, zwarte roodstaart, grauwe vliegenvanger, geelgors, rietgors, boomleeuwerik, veldleeuwerik, graspieper, boompieper, grote gele kwikstaart, zanglijster, grote lijster, kramsvogel, merel, spreeuw, klapekster, huiszwaluw, boerenzwaluw, ijsvogel, Turkse tortel, holenduif, zomertortel, stadsduif, groene specht grote bonte specht, kleine bonte specht, ekster, gaai, kauw, zwarte kraai, roek, patrijs, fazant, koekoek, torenvalk, sperwer, havik, smelleke, blauwe kiekendief, buizerd, wespendief, steenuil, bosuil, kerkuil, kleine plevier, bontbek plevier, oeverloper, tureluur, witgatje, kievit, scholekster, wulp, blauwe reiger, grote zilverreiger, ooievaar, parelduiker, fuut, dodaars, meerkoet, waterhoen, smient, pijlstaart, wilde eend, wintertaling, tafeleend, kuifeend, brilduiker, Carolina eend x peposaka eend hybride, parkeend, grote zaagbek, nijlgans, grote canadese gans, brandgans, grauwegans, kolgans, rietgans, Indische gans, boerengans, casarca, knobbelzwaan, zilvermeeuw, stormmeeuw, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw aalscholver.

Bovenstaande lijst is voor 2011.

Welke soorten erbij kwamen na 2011 bij mij bekend !!

2011 krooneend.

2012 chileense flamingo, zwarte stern, waterral

2013 visarend, bergeend

2014 niets erbij..

2015 roerdomp.

2016 grote zaagbek.

2017 niets erbij.

2018 topper, watersnip

2019 zwarte zwaan

2020 t/m 2023 ??

2024 witoog eend, geoorde fuut, hybride kuifeend x tafeleend.

Zeker kunnen er nog meer soorten gezien of gehoord zijn bij De Diepeling, maar die zijn dan niet bij mij bekend !!

Tot zover het jaarverslag van natuur ontwikkelingsgebied De Diepeling.

Project leider: Andre Seijkens

Aalscholver kolonie Maria-Peel.

De aalscholver kolonie is in 2001 ontdekt door leden van de vogelwerkgroep. De kolonie hebben we jaren kunnen volgen en in kaart kunnen brengen hoeveel broedgevallen er jaarlijks zijn geweest. Al enkele jaren gaat de kolonie verscholen achter de door groeiende bomen die voor de bomen staan waar de aalscholver nesten zich in bevinden. Het is al enkele jaren dat we over de resultaten een schatting moeten maken van het aantal broedgevallen. Het observeren is maar vanaf 1 kant te doen, het pad aan de achterkant van de kolonie is een afgesloten gebied. Het waterpeil in de Maria-peel wordt verhoogd of is verhoogd. Wij als waarnemers hopen dat in de toekomst de bomen voor de aalscholver kolonie afsterven en wij weer zicht hebben op de aalscholvernesten. Nu schatten wij dat er jaarlijks tussen de 35 en 45 broedgevallen zijn. Hopen snel op nauwkeurigere resultaten, maar het zal zijn tijd nodig hebben. Tot zover de aalscholvers kolonie in de Maria-Peel. Wanneer we weer zicht hebben op de nesten, komt het in het eerstvolgende jaarverslag.

Projectleiders Aalscholver kolonie. Geert Lamers en Andre Seijkens

Project De Golfhorst 2024

Mei is de maand dat Jos B. en ik, ondergetekende, de nestkasten op het terrein van de Golfhorst gaan controleren. Het was een rustige ochtend dus een mooi begin. Als eerste gingen we op de Grote baan inspecteren. Hier hangen ongeveer 40 kasten, waaronder mezen- spreeuwen- spechten- en een steenuilenkast en torenvalkkast.

Na een paar uur controleren, met een resultaat van 90% bezetting, zijn we zeer tevreden. Even een kop koffie drinken in het gezellige restaurant van de Golfhorst en daarna is de Kleine baan aan de beurt voor controle. Hier hangen ongeveer 15 kasten. Een derde van deze kasten is niet bezet. Dat is jammer maar de vogels maken zelf uit waar ze gaan wonen en broeden.

Al met al zijn we tevreden met het totale resultaat.

Hans Appeldoorn.

Geïnteresseerd geraakt door al deze mooie verslagen en wilt u een keer meelopen, Neem dan contact met ons op via onze website www.vogelwerkgroephokske.nl

Natuurorganisaties waar wij in de gemeente Horst aan de Maas mee samenwerken

Landschap Horst aan de Maas

Landschap Horst aan de Maas

stichting groengroep Sevenum

- Groengroep Sevenum

natuur educatie De Maasdorpen

Home - de Maasdorpen

FOTO ROOIJMANS
De specialist in natuurobservatie

Adres: Markt 10, 6021CD, Budel
Mail: contact@fotorooijmans.nl
Tel: 0031(0)495-494890
Web: www.fotorooijmans.nl

Sinds 1985 een goede service en advies op maat.

Door de jaren heen hebben wij ons gespecialiseerd tot een van de grootste specialisten op het gebied van verrekijkers en spotting scopes. Daarnaast hebben wij een ruim assortiment in fotocamera's, objectieven, warmtebeeldkijkers én wildcamera's.

Meer dan 250 kijkers op voorraad.

Wij hebben meer dan 250 verrekijkers en spotting scopes voorradig. Hierdoor hebben wij voor ieders budget een gepaste oplossing. Naast dit brede assortiment geven wij ook advies op maat en bieden wij een uitgebreide service, ook nadat de aankoop is gedaan.

Swarovski Optik

In ons ruime assortiment is Swarovski Optik stevig vertegenwoordigd. Zo hebben wij de gehele NL Pure serie, wat momenteel wordt gezien als een van de beste verrekijkers ooit gemaakt. Daarnaast hebben we ook het gehele assortiment van Swarovski spotting scopes en kan de klant deze testen en vergelijken bij ons.

Verrekijkers | Camera's | Spotting scopes | Warmtebeeld | Objectieven | Wildcamera's